

УДК 61:378.147.091.018.43(477.74-25)
DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3967694>

Л. І. Загородня, Т. М. Ямілова, Г. В. Чернецька

**ОРГАНІЗАЦІЯ ДІСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ - ІНТЕРНІВ
ЗА ФАХОМ «ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ» В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Одеський національний медичний університет

Summary. Zagorodnya L. I., Yamilova T. M. **ORGANIZATION OF ON-LINE TRAINING FOR INTERNS ON A SPECIALTY "ENTAL MEDICINE" AT THE ODESSA NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY.** - *Odessa National Medical University; e-mail: L.antoschuk2017@gmail.com.* **Introduction.** The COVID-19 pandemic has made adjustments to the process on training interns at the Odessa National Medical University. On the basis on the curriculum and the working curriculum, a calendar-thematic plan was developed, which specifies the planning on the educational process for the period on temporary suspension on classes. **Own experience.** Teachers on the Department of Occupational Pathology and Functional Diagnostics, who taught disciplines for interns, actively used the educational platform Zoom for lectures, seminars and practical classes on schedule. **Conclusion.** Interns completed the school year on time, passed certification and received a specialist certificate.

Key words: on-line training, interns, process organization.

Реферат. Загородня Л. И., Ямилова Т. Н. **ОРГАНИЗАЦИЯ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ВРАЧЕЙ ИНТЕРНОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ВНУТРЕННИЕ БОЛЕЗНИ» В ОДЕССКОМ НАЦИОНАЛЬНОМ МЕДИЦИНСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ.** **Вступление.** Пандемия COVID-19 внесла коррективы в процесс обучения врачей-интернов в Одесском национальном медицинском университете. На основании учебного плана и рабочего учебного плана был разработан календарно-тематический план, который конкретизирует планирования учебного процесса на период временного прекращения аудиторных занятий. **Собственный опыт.** Преподаватели кафедры профессиональной патологии и функциональной диагностики, которые преподавали дисциплины для врачей-интернов, активно использовали образовательную платформу Zoom для проведения лекционных, семинарских и практических занятий по расписанию. **Вывод.** Врачи-интерны вовремя закончили учебный год, прошли аттестацию и получили сертификат-специалиста.

Ключевые слова: дистанционное обучение, врачи-интерны, организация процесса.

Реферат. Загородня Л. І., Ямілова Т. М. **ОРГАНІЗАЦІЯ ДІСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ - ІНТЕРНІВ ЗА ФАХОМ «ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ» В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ** **Вступ.** Пандемія COVID-19 внесла корективи в процес навчання лікарів-інтернів в Одеському національному медичному університеті. На підставі навчального плану та робочого навчального плану було розроблено календарно-тематичний план, який конкретизує планування навчального процесу на період тимчасового припинення аудиторних занять. **Власний досвід.** Викладачі кафедри професійної патології та функціональної діагностики, які викладали навчальні дисципліни для лікарів-інтернів, активно використовували освітню платформу Zoom для проведення лекційних, семінарських та практичних занять за розкладом.

Висновок. Лікарі - інтерни вчасно закінчили учбовий рік, пройшли атестацію і отримали сертифікат-спеціаліста.

Ключові слова: дистанційне навчання, лікарі-інтерни, організація процесу.

Вступ. Підготовка кваліфікованих лікарів-фахівців за фахом «Внутрішні хвороби» для самостійної роботи в закладах та установах системи охорони здоров'я здійснюється в інтернатурі згідно наказу МОЗ України від 23.02.2005 р. за №81 «Про затвердження Переліку спеціальностей та строки навчання в інтернатурі випускників медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів, медичних факультетів університетів»[1].

Навчання лікарів-інтернів за фахом «Внутрішні хвороби» в Одеському національному медичному університеті проводиться згідно типової програми та учбового плану протягом двох років очно-заочної форми.

Очна частина інтернатури за фахом «Внутрішні хвороби» проходить на базі кафедри професійної патології та функціональної діагностики ОНМедУ впродовж 6 місяців-на першому році навчання і 5 місяців-на другому та закінчується атестацією і здобуттям сертифіката-спеціаліста.

Пандемія COVID-19 внесла корективи в процеси навчання вищих навчальних закладів, в тому числі і медичних. Зміни торкнулися як студентів, так і лікарів-інтернів.

Згідно положення про організацію дистанційної форми освітнього процесу в Одеському національному медичному університеті та локального нормативного документа, що регламентує організацію та проведення освітнього процесу в університеті в режимі реального часу через Інтернет в період тимчасового припинення аудиторної форми навчання відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» № 211 від 11.03.2020 р., листа Міністерства охорони здоров'я України № 22-04/7148/2-20 від 12.03.2020 р., з урахуванням надзвичайної ситуації та загальнодержавних проти епідеміологічних заходів, адміністрація університету запровадила організацію та облік реалізації освітнього процесу з використанням дистанційних технологій при знаходженні професорсько-викладацький складу поза межами університету [2].

Власний досвід. Лікарі – інтерни другого року навчання за фахом «Внутрішні хвороби» займалися в дистанційному форматі з березня по червень 2020 року до проходження атестації за спеціальністю «Внутрішні хвороби».

На підставі навчального плану та робочого навчального плану було розроблено календарно-тематичний план, який конкретизує планування навчального процесу на період тимчасового припинення аудиторних занять.

Дистанційний формат передбачав наявність всіх притаманних очному навчанню атрибутів, таких як групові дискусії, колективне обговорення пройденного матеріалу, спілкування, оцінювання тощо, з використанням мережі Інтернет та кейс-технологій, заснованих на комплектуванні наборів (кейсів) мультимедійних навчально-методичних матеріалів на електронних й інших носіях та їхній розсилці лікарям - інтернам для самостійного навчання.

Викладачі кафедри професійної патології та функціональної діагностики, які викладали навчальні дисципліни для лікарів - інтернів, активно використовували освітню платформу Zoom для проведення лекційних, семінарських та практичних занять за розкладом. Разом з тим, для надання дійсно якісних освітніх послуг, на переконання викладачів, дуже важливим було налагодження комунікації між викладачем та лікарями - інтернами. Викладачі використовували месенджери Viber, Telegram, WhatsApp, або електронну пошту, де інтерни мали можливість поставити питання й отримати пояснення що до своїх помилок, а також для передачі завдання на самостійне опрацювання.

Серед видів навчальних занять, які здійснювалися кафедрою університету дистанційно, були лекції, практичні, семінарські заняття та консультації.

Лекції у дистанційній формі навчання проводилися у синхронному режимі у форматах відеоконференції або вебінару. Доступ до записів проведених лекційздійснювався протягом терміну, який був визначений на опанування відповідної навчальної теми (презентації, відеозаписи).

Практичні та семінарські заняття здійснювалися як у синхронному, так і у

асинхронному режимі.

У синхронному режимі, коли спілкування викладача та лікарів-інтернів здійснюється в режимі реального часу; для такого виду практичних занять викладачі використовували платформу Zoom. Вона надає можливість всім присутнім приймати участь в обговоренні матеріалу, висловлювати свою думку, а викладачеві ставити питання, вислуховувати відповіді та одразу пояснювати помилки, які допускають інтерни. Це стимулює творчу дискусію інтернів, під час якої вони вчаться слухати своєї колеги, доповнювати відповіді, виправляти їх помилки та відстоювати своєї погляди.

Однією з особливостей практичного заняття для лікарів-інтернів є використання такої навчальної форми, як клінічний розгляд хворого.

Предметом клінічного розгляду на кафедрі є найбільш складні випадки у діагностиці, помилки та ускладнення, що виникли під час та після лікування, традиційні та нові методи діагностики та лікування.

Так як оцінювання є також складовою частиною навчального процесу, кожному лікарю-інтерну пропонувалось індивідуальне завдання, щоб перевірити засвоєний матеріал. Інтерн повинен був вирішити клінічне завдання (проілюстроване рентгенограмами, електрокардіограмами, результатами лабораторних та інструментальних досліджень), мав відповісти на запитання які етіологічні чинники призвели до розвитку захворювання, які патогенетичні зміни призвели до формування клінічних ознак захворювання, об'єднати клінічні ознаки в синдроми, призначити менеджмент хворого та дати рекомендації щодо подальшого ведення пацієнта. Крім того, повинен був оцінити результати додаткових обстежень, розшифрувати аналізи лабораторних досліджень (загальноклінічні та біохімічні), вказати їх місце і роль в діагностиці та контролі за лікуванням, призначити лікування та провести трудову експертизу працездатності.

Викладач також звертає увагу лікарів - інтернів на дотримання правил деонтології, детально розбирається план подальшого лікування хворого, заходи щодо профілактики та диспансеризації. Такий комплексний аналіз виконаної роботи є мотивом для подальшого поведення самоаналізу лікарем - інтерном як під час лікувально-діагностичного процесу, так і при заповненні необхідної медичної документації.

В асинхронному режимі роботи, коли викладач і лікар-інтерн працюють у різний час, для зв'язку та передачі інформації використовували e-mail, аудіо- та відеозаписи. Викладач у цій формі навчання повинен забезпечити всіма можливими матеріалами для підготовки інтерна до заняття в зручний для нього час та їхнє завантаження на онлайн - ресурс. Лікар – інтерн навчається в зручний для нього час, однак протягом певного встановленого викладачем терміну.

Також лікарям – інтернам пропонувалась самостійна робота: завдання, в якому вони повинні були представити історію хвороби пацієнта (у вигляді презентації), якого вони курирували в лікарні в період проходження інтернатури на заочній базі. Такий вид заняття дає можливість інтернам не тільки отримати нові знання та навички, розширити досвід, а й визначити рівень компетентності в тих чи інших питаннях, висловити власне бачення, та й просто утвердитися у власній самодостатності [3].

На викладачів при дистанційній формі навчання покладені наступні функції:

- реалізація навчальних та контрольних заходів у межах робочої навчальної програми у синхронному або асинхронному режимі;
- реалізація різних форм спілкування з лікарями - інтернами за допомогою засобів взаємодії веб-середовища дистанційного навчання та інших інформаційно-телекомунікаційних технологій;
- забезпечення своєчасної перевірки та оцінювання індивідуальних завдань, повідомлення інтернам результатів їхніх робіт засобами веб-середовища;
- контроль своєчасності виконання лікарями-інтернами графіку навчального процесу.

Атестація лікарів – інтернів зі спеціальності «Внутрішні хвороби», які проходили інтернатуру в м. Одеса, проводилась 25.06.2020 р. в аудиторії ОНМедУ з дотриманням протиепідемічних заходів згідно Наказу по Одеському національному медичному університету № 251-0 від 12.06.2020 р. (зміни до наказу № 223 від 22.05.2020 р.) [4]. Атестація лікарів - інтернів, згідно Наказу МОЗ України № 101 від 27.02.2015 р., проводилась у 3 етапи:

- 1) тренування та здача теоретичних знань і практичних навичок згідно тестових завдань державного ліцензійного іспиту “Крок –3”;
- 2) здача комп'ютерного іспиту;
- 3) співбесіда по білетах.

На кафедрі професійної патології та функціональної діагностики навчалися 21 лікар-інтерн, всі вони були допущені до заключної атестації. Серед них 13 – бюджетної форми навчання та 8 – контрактної форми навчання. Інтерни на атестації продемонстрували достатні теоретичні знання, оволоділи практичними навичками, згідно програми. Середній бал атестації – 4,1.

Висновки

Процес проведення дистанційного навчання для лікарів-інтернів за фахом «Внутрішні хвороби» в період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) має ряд переваг: по-перше - лікарі-інтерни вчасно закінчили учбовий рік, пройшли атестацію і отримали сертифікат-спеціаліста. Це дає можливість риступити до роботи і працювати лікарями за місцем працевлаштування.

Дистанційне навчання в надзвичайних умовах дозволяє не зупиняти навчальний процес, надає лікарям-інтернам можливість освоїти освітню програму безпосередньо за місцем проживання (або тимчасового перебування) зручним для них способом, у зручний час і в індивідуальному темпі. В інтерна розвиваються навички самостійного пошуку необхідної інформації, а також працювати і приймати рішення самостійно.

Професія лікаря – це постійне навчання і висока відповідальність, яка примушує його постійно працювати над особистим удосконаленням. Потреба у професійних досягненнях є суттєвим фактором, який підвищує мотивацію будь-якої діяльності і, тим більш, навчальної.

Професія лікаря передбачає спілкування лікаря з хворим, ретельний його огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию, що неможливо навчитися виконувати при дистанційному навчанні. Ці навички потребують очного контакту, тренувань на муляжах, та в палатах у ліжка пацієнта під керівництвом досвідчених педагогів і лікарів. Тому дистанційне навчання для лікарів-інтернів у будь-якому випадку слід розглядати як частину навчального плану, а не його заміну.

Література:

1. Наказ МОЗ України від 23.02.2005 р. за №81 “Про затвердження Переліку спеціальностей та строки навчання в інтернатурі випускників медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів, медичних факультетів університетів”.
2. Положення про організацію дистанційної форми освітнього процесу в Одеському національному медичному університеті протокол № 17 від 12.03.2020 р.
3. Pidaev A. V. Bolons'kijproces v Evropi / A. V. Pidaev, V. G. Perederij // – К.: - 2004. – 192 р.
4. Наказ по Одеському національному медичному університету № 251-0 від 12.06.2020 р. (зміни до наказу № 223 від 22.05.2020 р.)

References:

1. Order of the Ministry of Health of Ukraine dated 23.02.2005 on №81 "On approval of the List of specialties and terms of internship of graduates of medical and pharmaceutical universities, medical faculties of universities."
2. Regulations on the organization of the distance form of the educational process in the Odessa National Medical University protocol № 17 from 12.03.2020
3. Pidaev A. V. Bolons'kijproces v Evropi / A. V. Pidaev, V. G. Perederij // - K. : - 2004. - 192 p.
4. Order of the Odessa National Medical University № 251-0 dated 12.06.2020 (amendments to the order № 223 dated 22.05.2020)

Робота надійшла в редакцію 17.04.2020 року.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування